

**Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй
ажлуудын явцын талаарх хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн
үнэлгээ, дүгнэлт**

2025 оны 09 дүгээр сарын 10

Хөх бүрд

Нэг. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго:

Сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажлуудын явцад хяналт үнэлгээ хийх ажлын хэсэг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/94 тоот захирамжаар байгуулагдаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Зорилт:

1. 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг цаг хугацаанд нь чанартай хийлгэх.
2. Төслийн хэрэгжилтэд иргэдийн хяналтыг нэмэгдүүлэх
3. ХШҮ-ний ажлын хэсгийн гишүүдийн хяналт, үнэлгээний дүгнэлт тайлан бэлтгэх

Хоёр. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үндэслэл, арга зүй

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" хуулийн холбогдох заалтууд, ОНХС-ийн журам, бусад холбогдох журмуудын заалтыг үндэслэлээ.

ХШҮ-ний ажлын хэсэг нь төслийн хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийхдээ гэрээгээр ажил гүйцэтгэгч ААН, байгууллагаас сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэл зэрэг баримтуудыг үндэслэн, төслийн хэрэгжилтийн явцтай газар дээр нь очиж бодит байдалтай танилцаж ажиглалт хийх, явцын тайлан болон бусад холбогдох бичиг баримттай танилцах, уулзалт ярилцлага зохион байгуулах зэрэг аргуудаар ХШҮ-ний ажлыг хийсэн.

ХШҮ-ний үр дүн, тайланг сумын Засаг даргад тухай бүрийн фото зургаар танилцуулах, хэлэлцэх, бодлогын саналуудыг дэмжүүлэх зэрэг боломжийг бүрдүүлж ажиллах.

Гурав. Төслийн талаарх мэдээлэл:

Төсөл хөтөлбөрийн үзүүлэлтүүд:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	ЗДТГ-ын шинэ барилга (Орон нутгийн өмчийн барилга)
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540,000,000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Барилгын их засвар, өргөтгөл 2025.07.01-2026.03.01

Дөрөв. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн:

Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөл (ЗДТГ-ын шинэ барилга)-ын төсөл арга хэмжээний тендер, худалдан авах ажиллагаа нь зохих хууль журмын

дагуу зарлагдсан. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх санхүүгийн болон боловсон хүчний чадвартай, ижил төстэй ажлуудыг гүйцэтгэж байсан туршлагатай тул хяналт үнэлгээний ажлын хэсгийн гишүүд 100 хувь уг ажлыг гүйцэтгэх нөөц чадамжтай гэж үзсэн. Төслийн хэрэгжилтийн явцыг тендерийн бичиг баримтад тусгагдсан шалгуур үзүүлэлт, Засаг даргатай байгуулсан гэрээний үүргийн гүйцэтгэлд ХШҮ хийж үзэхэд хэрэгжилт дараах үр дүнтэй хийгдсэн байна.

Зураг төсөв, техникийн нөхцөл:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Зураг төсөв, ТЭЗҮ-д заасан тоо, хэмжээ, байршил	Бодит байдалд зураг төсөв, техникийн нөхцлийн дагуу хийгдсэн эсэх	Баримт, нотолгоо	Үр дүн /хувиар/
1	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилга.	Хяналтаар барилгын суурь хундаамны ажил 10 хувийн гүйцэтгэлтэй хийгдсэн байна.	Хавсралт зураг	10%
2	Мандалхайрхан 1-р баг, Уранхайрхан 2-р баг, Мэргэн 4-р багуудын нутагт тус тус 1 ширхэг, нийт 3 ширхэг мал угаалгын ванныг цутгаж хийх.	Нийт 3 ширхэг мал угаалгын ванныг цутгаж хийх	Гурван багт мал угаалгын ванн хийх ажлыг 2025.08.22-ны өдөр багийн Засаг дарга нарын хамт мэргэжлийн байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр эхлүүлсэний улмаас Захиалагчийн шаардлагаар Мандалхайрхан 1-р баг, Мэргэн 4-р багуудын нутагт зөвшөөрөгдсөн цэгт газар шорооны ажлыг дахин эхлүүлсэн, Уранхайрхан 2-р багийн мал угаалгын ванны ажил эхлээгүй байна.	Хавсралт зураг	10%
3	Нийтийн халуун усны барилгын засвар	Засварыг зураг төсвийн дагуу гүйцэтгэх.	Тухайн барилгын засварын ажил хяналт хийсэн тухай бүр тодорхой ахицтай явагдаж байгааг фото зурагаар баталгаажуулав.	Хавсралт зураг	60%

Хяналт-шинжилгээ хийх явцад илэрсэн зөрчил, дутагдал

Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажил барилгын хундаамны цутгалтын ажил дөнгөж эхлэлтийн шатандаа батлагдсан зураг, төсөвгүй эхэлсэн, "Силикон арт дизайн" ХХК-ийн "Мал угаалгын ванн хийх", Хогийн менежментийг сайжруулах, хог ангилан ялгах савыг олон нийтэд хүртээмжтэй байршуулах зэрэг ажлууд нь гэрээнд заагдсан хугацаанд хийгдэх ёстой ажлууд бүрэн хийгдээгүй, техникийн нөхцөлд тусгагдсан ажлууд дутуу хийгдсэн байна. Гүйцэтгэгч "Жаргантайн хөх тариа" ХХК-ийн Нийтийн

халуун усны барилгын засварын ажил зураг төсөв, хувиарын дагуу хийгдэж, нэмэлтээр ажлын зураг төсөвт тусгагдаагүй барилгын газардуулга, цахилгааны монтаж бүрэн шинэчлэх зэрэг ажлууд хийгдэж байна.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх: Тухайн ажил гүйцэтгэгч ААН-дийг гэрээний хугацаанд, техникийн нөхцөлийн дагуу ажилаа шуурхай гүйцэтгэхийг шаардсан.

Сан хариуцсан ня/бо С.Рэнцэнбямба: Энэ хогийн савны ажил биднийг хяналтаар ирхэд манай энд ирж буулгасан тэр л хэвээрээ нэмж хийгдсэн зүйл ерөөсөө алга, үүнд ажил хариуцаж байгаа хүмүүс анхаарах шаардлагатай байна. Мал угаалгын ванны хувьд газар нь зөвшөөрөлгүй газруудад ухагдсан тул зөвшөөрөгдсөн газарт дахин ухах арга хэмжээг яаралтай авах хэрэгтэй байна.

Нярав С.Анхбаяр: Халуун усны барилгын засварын ажил зураг төсвийн дагуу явагдаж байна, ажлыг гэрээний хугацаанд багтаан дуусгахыг шаардалаа.

Дүгнэлт: Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн барилгын суурь хундаамны ажил дөнгөж 10 хувийн гүйцэтгэлтэй хийгдсэн байгааг цаашид шуурхай үргэлжлүүлэх. "Силикон арт дизайн" ХХК-ийн "Мал угаалгын ванн хийх", Хогийн менежментийг сайжруулах, хог ангилан ялгах савыг олон нийтэд хүртээмжтэй байршуулах зэрэг төсөл арга хэмжээний хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийхэд гүйцэтгэл 10 хувь, гүйцэтгэгч "Жаргантайн хөх тариа" ХХК-ийн Нийтийн халуун усны барилгын засварын ажил зураг төсөв, хувиарын дагуу хийгдэж, нэмэлтээр ажлын зураг төсөвт тусгагдаагүй барилгын газардуулга, цахилгааны монтаж бүрэн шинэчлэх зэрэг ажлууд хийгдэж ажлын гүйцэтгэл 80 хувь тус тус хийгдсэн. /Тухай бүр хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хавсаргав/

Тайлан бичсэн:

ХШҮ-ний ажлын хэсгийн ахлагч:
Орлогч дарга

Гишүүд:

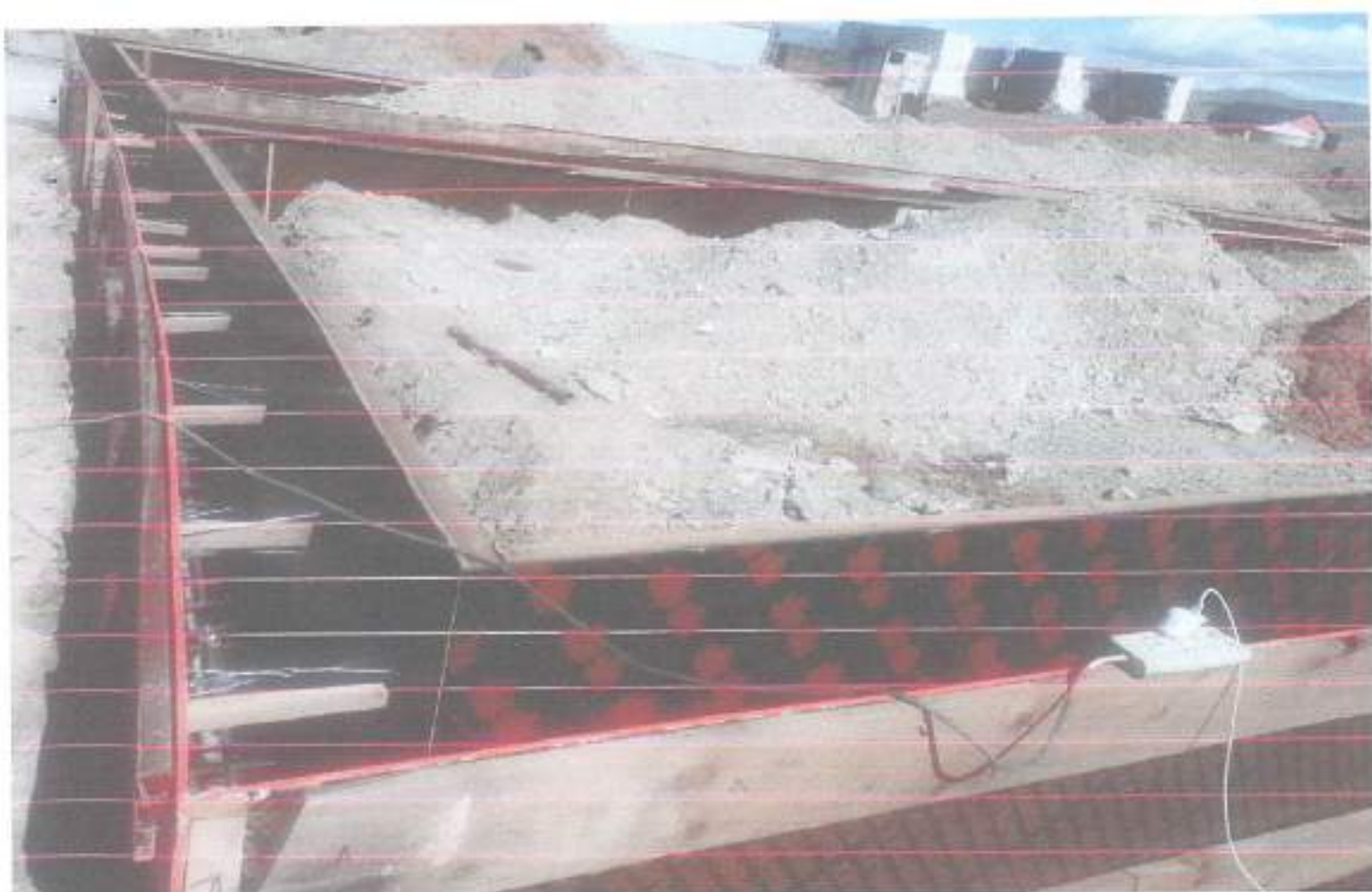
Д.Гансүх

С.Рэнцэнбямба

Э.Түвшинжаргал

С.Анхбаяр

Е.Дамдинпүрэв

**Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй
ажлуудын явцын талаарх хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн
үнэлгээ, дүгнэлт**

2025 оны 09 дүгээр сарын 23

Хөх бүрд

Нэг. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго:

Сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажлуудын явцад хяналт үнэлгээ хийх ажлын хэсэг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/94 тоот захирамжаар байгуулагдаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Зорилт:

1. 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг цаг хугацаанд нь чанартай хийлгэх.
2. Төслийн хэрэгжилтэд иргэдийн хяналтыг нэмэгдүүлэх
3. ХШҮ-ний ажлын хэсгийн гишүүдийн хяналт, үнэлгээний дүгнэлт тайлан бэлтгэх

Хоёр. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үндэслэл, арга зүй

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" хуулийн холбогдох заалтууд, ОНХС-ийн журам, бусад холбогдох журмуудын заалтыг үндэслэлээ.

ХШҮ-ний ажлын хэсэг нь төслийн хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийхдээ гэрээгээр ажил гүйцэтгэгч ААН, байгууллагаас сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэл зэрэг баримтуудыг үндэслэн, төслийн хэрэгжилтийн явцтай газар дээр нь очиж бодит байдалтай танилцаж ажиглалт хийх, явцын тайлан болон бусад холбогдох бичиг баримттай танилцах, уулзалт ярилцлага зохион байгуулах зэрэг аргуудаар ХШҮ-ний ажлыг хийсэн.

ХШҮ-ний үр дүн, тайланг сумын Засаг даргад тухай бүрийн фото зургаар танилцуулах, хэлэлцэх, бодлогын саналуудыг дэмжүүлэх зэрэг боломжийг бүрдүүлж ажиллах.

Гурав. Төслийн талаарх мэдээлэл:

Төсөл хөтөлбөрийн үзүүлэлтүүд:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	ЗДТГ-ын шинэ барилга (Орон нутгийн өмчийн барилга)
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540.000.000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Барилгын их засвар, өргөтгөл 2025.07.01-2026.03.01

Дөрөв. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн:

Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөл (ЗДТГ-ын шинэ барилга)-ын төсөл арга хэмжээний тендер, худалдан авах ажиллагаа нь зохих хууль журмын

дагуу зарлагдсан. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх санхүүгийн болон боловсон хүчний чадвартай, ижил төстэй ажлуудыг гүйцэтгэж байсан туршлагатай тул хяналт үнэлгээний ажлын хэсгийн гишүүд 100 хувь уг ажлыг гүйцэтгэх нөөц чадамжтай гэж үзсэн. Төслийн хэрэгжилтийн явцыг тендерийн бичиг баримтад тусгагдсан шалгуур үзүүлэлт, Засаг даргатай байгуулсан гэрээний үүргийн гүйцэтгэлд ХШҮ хийж үзэхэд хэрэгжилт дараах үр дүнтэй хийгдсэн байна.

Зураг төсөв, техникийн нөхцөл:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Зураг төсөв, ТЗЗҮ-д заасан тоо, хэмжээ, байршил	Бодит байдалд зураг төсөв, техникийн нөхцөлийн дагуу хийгдсэн эсэх	Баримт, нотолгоо	Үр дүн /хувиар/
1	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилга.	Хяналтаар барилгын суурь хундаамны ажил цутгагдсан 100 хувийн гүйцэтгэлтэй хийгдсэн байна.	Хавсралт зураг	10%
3	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилга.	Барилгын өргөтгөлийн өрлөгт ашиглагдах блок нь чанар муутай байсан тул тухайн материалыг буцааж чанар, стандартын шаардлага хангасан блок ашиглах шаардлага тавьсан.	Хавсралт зураг	

Хяналт-шинжилгээ хийх явцад илэрсэн зөрчил, дутагдал

Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлын хундаам цутгалтын ажил дуусч барилгын өрлөгийн ажил эхлэлтийн шатандаа явж байсныг материал шаардлага хангаагүй тул түр зогсоосон.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх, С.Рэнцэнбямба, С.Анхбаяр: Тухайн ажил гүйцэтгэгч ААН-ийг стандартын шаардлага хангасан материал ашиглаж, гэрээний хугацаанд, техникийн нөхцөлийн дагуу ажилаа шуурхай гүйцэтгэхийг шаардсан.

Дүгнэлт: Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн барилгын суурь хундаамны ажил дуусч өрлөгийн ажилд стандарт бус чанаргүй материал ашиглагдаж байгааг зогсоож, цаашид шаардлага хангасан материалаар барилгын ажил үргэлжлүүлэхийг зөвлөсөн. /Тухай бүр хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хавсаргав/

ХШҮ-ний ажлын хэсгийн ахлагч:

Орлогч дарга
Гишүүд:

Д.Гансүх
С.Рэнцэнбямба
С.Анхбаяр

**Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй
ажлуудын явцын талаарх хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн
үнэлгээ, дүгнэлт**

2025 оны 09 дүгээр сарын 26

Хөх бүрд

Нэг. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго:

Сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажлуудын явцад хяналт үнэлгээ хийх ажлын хэсэг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/94 тоот захирамжаар байгуулагдаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Зорилт:

1. 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг цаг хугацаанд нь чанартай хийлгэх.
2. Төслийн хэрэгжилтэд иргэдийн хяналтыг нэмэгдүүлэх
3. ХШҮ-ний ажлын хэсгийн гишүүдийн хяналт, үнэлгээний дүгнэлт тайлан бэлтгэх

Хоёр. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үндэслэл, арга зүй

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" хуулийн холбогдох заалтууд, ОНХС-ийн журам, бусад холбогдох журмуудын заалтыг үндэслэлээ.

ХШҮ-ний ажлын хэсэг нь төслийн хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийхдээ гэрээгээр ажил гүйцэтгэгч ААН, байгууллагаас сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэл зэрэг баримтуудыг үндэслэн, төслийн хэрэгжилтийн явцтай газар дээр нь очиж бодит байдалтай танилцаж ажиглалт хийх, явцын тайлан болон бусад холбогдох бичиг баримттай танилцах, уулзалт ярилцлага зохион байгуулах зэрэг аргуудаар ХШҮ-ний ажлыг хийсэн.

ХШҮ-ний үр дүн, тайланг сумын Засаг даргад тухай бүрийн фото зургаар танилцуулах, хэлэлцэх, бодлогын саналуудыг дэмжүүлэх зэрэг боломжийг бүрдүүлж ажиллах.

Гурав. Төслийн талаарх мэдээлэл:

Төсөл хөтөлбөрийн үзүүлэлтүүд:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	ЗДТГ-ын шинэ барилга (Орон нутгийн өмчийн барилга)
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540.000.000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Барилгын их засвар, өргөтгөл 2025.07.01-2026.03.01

Дөрөв. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн:

Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөл (ЗДТГ-ын шинэ барилга)-ын төсөл арга хэмжээний тендер, худалдан авах ажиллагаа нь зохих хууль журмын

дагуу зарлагдсан. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх санхүүгийн болон боловсон хүчний чадвартай, ижил төстэй ажлуудыг гүйцэтгэж байсан туршлагатай тул хяналт үнэлгээний ажлын хэсгийн гишүүд 100 хувь уг ажлыг гүйцэтгэх нөөц чадамжтай гэж үзсэн. Төслийн хэрэгжилтийн явцыг тендерийн бичиг баримтад тусгагдсан шалгуур үзүүлэлт, Засаг даргатай байгуулсан гэрээний үүргийн гүйцэтгэлд ХШҮ хийж үзэхэд хэрэгжилт дараах үр дүнтэй хийгдсэн байна.

Зураг төсөв, техникийн нөхцөл:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Зураг төсөв, ТЭЗҮ-д заасан тоо, хэмжээ, байршил	Бодит байдалд зураг төсөв, техникийн нөхцлийн дагуу хийгдсэн эсэх	Баримт, нотолгоо	Үр дүн /хувиар/
1	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилгз.	Барилгын өргөтгөлийн өрлөгт ашиглагдах блок нь материалыг чанар, стандартын шаардлага хангасан блок ашиглан өрлөгийн ажил 15%-тай явагдаж байна.	Хавсаргалт зураг	15%

Хяналт-шинжилгээ хийх явцад илэрсэн зөрчил, дутагдал

Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн барилгын өрлөгийн ажил 15%-тай удааширалтай, хүн хүч хангалтгүй ажиллаж байна.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх, С.Рэнцэнбямба, С.Анхбаяр: Тухайн ажил гүйцэтгэгч ААН-ийг стандартын шаардлага хангасан материал ашиглаж, гэрээний хугацаанд, техникийн нөхцөлийн дагуу ажилаа шуурхай гүйцэтгэхийг шаардсан.

Дүгнэлт: Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн барилгын ажилд стандарт хангасан материал ашиглагдаж, цаашид шаардлага хангасан материалаар барилгын ажил үргэлжлүүлэхийг зөвлөсөн. /Тухай бүр хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хавсаргав/

ХШҮ-ний ажлын хэсгийн ахлагч:

Орлогч дарга

Гишүүд:

Д.Гансүх

С.Рэнцэнбямба

С.Анхбаяр

**Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй
ажлуудын явцын талаарх хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн
үнэлгээ, дүгнэлт**

2025 оны 11 дүгээр сарын 19

Хөх бүрд

Нэг. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго:

Сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажлуудын явцад хяналт үнэлгээ хийх ажлын хэсэг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/94 тоот захирамжаар байгуулагдаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Зорилт:

1. 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг цаг хугацаанд нь чанартай хийлгэх.
2. Төслийн хэрэгжилтэд иргэдийн хяналтыг нэмэгдүүлэх
3. ХШҮ-ний ажлын хэсгийн гишүүдийн хяналт, үнэлгээний дүгнэлт тайлан бэлтгэх

Хоёр. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үндэслэл, арга зүй

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" хуулийн холбогдох заалтууд, ОНХС-ийн журам, бусад холбогдох журмуудын заалтыг үндэслэлээ.

ХШҮ-ний ажлын хэсэг нь төслийн хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийхдээ гэрээгээр ажил гүйцэтгэгч ААН, байгууллагаас сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэл зэрэг баримтуудыг үндэслэн, төслийн хэрэгжилтийн явцтай газар дээр нь очиж бодит байдалтай танилцаж ажиглалт хийх, явцын тайлан болон бусад холбогдох бичиг баримттай танилцах, уулзалт ярилцлага зохион байгуулах зэрэг аргуудаар ХШҮ-ний ажлыг хийсэн.

ХШҮ-ний үр дүн, тайланг сумын Засаг даргад тухай бүрийн фото зургаар танилцуулах, хэлэлцэх, бодлогын саналуудыг дэмжүүлэх зэрэг боломжийг бүрдүүлж ажиллах.

Гурав. Төслийн талаарх мэдээлэл:

Төсөл хөтөлбөрийн үзүүлэлтүүд:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	ЗДТГ-ын шинэ барилга (Орон нутгийн өмчийн барилга)
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540,000,000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Барилгын их засвар, өргөтгөл 2025.07.01-2026.03.01

Дөрөв. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн:

Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөл (ЗДТГ-ын шинэ барилга)-ын төсөл арга хэмжээний тендер, худалдан авах ажиллагаа нь зохих хууль журмын

дагуу зарлагдсан. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх санхүүгийн болон боловсон хүчний чадвартай, ижил төстэй ажлуудыг гүйцэтгэж байсан туршлагатай тул хяналт үнэлгээний ажлын хэсгийн гишүүд 100 хувь уг ажлыг гүйцэтгэх нөөц чадамжтай гэж үзсэн. Төслийн хэрэгжилтийн явцыг тендерийн бичиг баримтад тусгагдсан шалгуур үзүүлэлт, Засаг даргатай байгуулсан гэрээний үүргийн гүйцэтгэлд ХШҮ хийж үзэхэд хэрэгжилт дараах үр дүнтэй хийгдсэн байна.

Зураг төсөв, техникийн нөхцөл:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Зураг төсөв, ТЭЗҮ-д заасан тоо, хэмжээ, байршил	Бодит байдалд зураг төсөв, техникийн нөхцлийн дагуу хийгдсэн эсэх	Баримт, нотолгоо	Үр дүн /хувиар/
1	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилга.	Барилгын өргөтгөлийн өрлөгийн ажил дуусч, гадна дулаалга хөөсний ажил 20%-тай явагдаж байна.	Хавсаргалт зураг	20%

Хяналт-шинжилгээ хийх явцад илэрсэн зөрчил, дутагдал

Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн барилгын гадна дулаалга хөөсний ажил 20%-тай удааширалтай байна.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх, С.Рэнцэнбямба, С.Анхбаяр: Тухайн ажил гүйцэтгэгч ААН-ийг стандартын шаардлага хангасан материал ашиглаж, гэрээний хугацаанд, техникийн нөхцөлийн дагуу ажилаа шуурхай гүйцэтгэхийг шаардсан.

Дүгнэлт: Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн барилгын ажилд стандарт хангасан материал ашиглагдаж, цаашид шаардлага хангасан материалаар барилгын ажил үргэлжлүүлэхийг зөвлөсөн. /Тухай бүр хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хавсаргав/

ХШҮ-ний ажлын хэсгийн ахлагч:

Орлогч дарга

Гишүүд:

Д.Гансүх

С.Рэнцэнбямба

С.Анхбаяр

**Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй
ажлуудын явцын талаарх хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн
үнэлгээ, дүгнэлт**

2025 оны 11 дүгээр сарын 24

Хөх бүрд

Нэг. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго:

Сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажлуудын явцад хяналт үнэлгээ хийх ажлын хэсэг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/94 тоот захирамжаар байгуулагдаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Зорилт:

1. 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг цаг хугацаанд нь чанартай хийлгэх.
2. Төслийн хэрэгжилтэд иргэдийн хяналтыг нэмэгдүүлэх
3. ХШҮ-ний ажлын хэсгийн гишүүдийн хяналт, үнэлгээний дүгнэлт тайлан бэлтгэх

Хоёр. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үндэслэл, арга зүй

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" хуулийн холбогдох заалтууд, ОНХС-ийн журам, бусад холбогдох журмуудын заалтыг үндэслэлээ.

ХШҮ-ний ажлын хэсэг нь төслийн хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийхдээ гэрээгээр ажил гүйцэтгэгч ААН, байгууллагаас сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэл зэрэг баримтуудыг үндэслэн, төслийн хэрэгжилтийн явцтай газар дээр нь очиж бодит байдалтай танилцаж ажиглалт хийх, явцын тайлан болон бусад холбогдох бичиг баримттай танилцах, уулзалт ярилцлага зохион байгуулах зэрэг аргуудаар ХШҮ-ний ажлыг хийсэн.

ХШҮ-ний үр дүн, тайланг сумын Засаг даргад тухай бүрийн фото зургаар танилцуулах, хэлэлцэх, бодлогын саналуудыг дэмжүүлэх зэрэг боломжийг бүрдүүлж ажиллах.

Гурав. Төслийн талаарх мэдээлэл:

Төсөл хөтөлбөрийн үзүүлэлтүүд:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	ЗДТГ-ын шинэ барилга (Орон нутгийн өмчийн барилга)
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540.000.000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Барилгын их засвар, өргөтгөл 2025.07.01-2026.03.01

Дөрөв. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн:

Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөл (ЗДТГ-ын шинэ барилга)-ын төсөл арга хэмжээний тендер, худалдан авах ажиллагаа нь зохих хууль журмын

дагуу зарлагдсан. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх санхүүгийн болон боловсон хүчний чадвартай, ижил төстэй ажлуудыг гүйцэтгэж байсан туршлагатай тул хяналт үнэлгээний ажлын хэсгийн гишүүд 100 хувь уг ажлыг гүйцэтгэх нөөц чадамжтай гэж үзсэн. Төслийн хэрэгжилтийн явцыг тендерийн бичиг баримтад тусгагдсан шалгуур үзүүлэлт, Засаг даргатай байгуулсан гэрээний үүргийн гүйцэтгэлд ХШҮ хийж үзэхэд хэрэгжилт дараах үр дүнтэй хийгдсэн байна.

Зураг төсөв, техникийн нөхцөл:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Зураг төсөв, ТЭЗҮ-д заасан тоо, хэмжээ, байршил	Бодит байдалд зураг төсөв, техникийн нөхцөлийн дагуу хийгдсэн эсэх	Баримт, нотолгоо	Үр дүн /хувиар/
1	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилга.	Барилгын өргөтгөлийн өрлөгийн ажил дуусч, гадна дулаалга хөөсний ажил 100%-тай явагдаж байна.	Хавсаргалт зураг	100%

Хяналт-шинжилгээ хийх явцад илэрсэн зөрчил, дутагдал

Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн барилгын гадна дулаалга хөөсний ажил 20%-тай удааширалтай байна.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх, С.Рэнцэнбямба, С.Анхбаяр: Тухайн ажил гүйцэтгэгч ААН-ийг стандартын шаардлага хангасан материал ашиглаж, гэрээний хугацаанд, техникийн нөхцөлийн дагуу ажилаа шуурхай гүйцэтгэхийг шаардсан.

Дүгнэлт: Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн барилгын ажилд стандарт хангасан материал ашиглагдаж, цаашид шаардлага хангасан материалаар барилгын ажил үргэлжлүүлэхийг зөвлөсөн. /Тухай бүр хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хавсаргав/

ХШҮ-ний ажлын хэсгийн ахлагч:

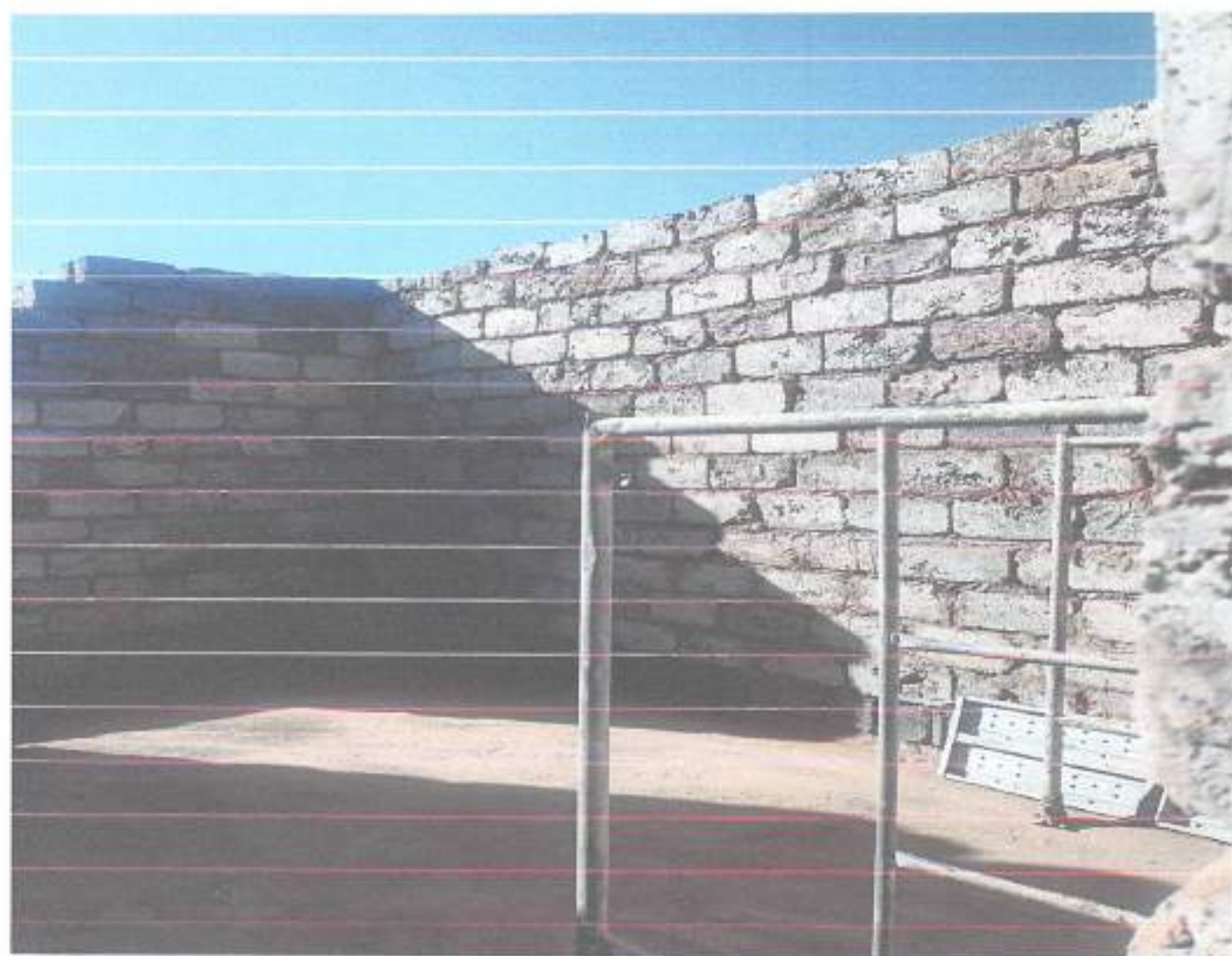
Орлогч дарга

Гишүүд:

Д.Гансүх

С.Рэнцэнбямба

С.Анхбаяр

**Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй
ажлуудын явцын талаарх хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн
үнэлгээ, дүгнэлт**

2025 оны 12 дугаар сарын 02

Хөх бүрд

Нэг. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго:

Сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажлуудын явцад хяналт үнэлгээ хийх ажлын хэсэг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/94 тоот захирамжаар байгуулагдаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Зорилт:

1. 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг цаг хугацаанд нь чанартай хийлгэх.
2. Төслийн хэрэгжилтэд иргэдийн хяналтыг нэмэгдүүлэх
3. ХШҮ-ний ажлын хэсгийн гишүүдийн хяналт, үнэлгээний дүгнэлт тайлан бэлтгэх

Хоёр. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үндэслэл, арга зүй

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" хуулийн холбогдох заалтууд, ОНХС-ийн журам, бусад холбогдох журмуудын заалтыг үндэслэлээ.

ХШҮ-ний ажлын хэсэг нь төслийн хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийхдээ гэрээгээр ажил гүйцэтгэгч ААН, байгууллагаас сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэл зэрэг баримтуудыг үндэслэн, төслийн хэрэгжилтийн явцтай газар дээр нь очиж бодит байдалтай танилцаж ажиглалт хийх, явцын тайлан болон бусад холбогдох бичиг баримттай танилцах, уулзалт ярилцлага зохион байгуулах зэрэг аргуудаар ХШҮ-ний ажлыг хийсэн.

ХШҮ-ний үр дүн, тайланг сумын Засаг даргад тухай бүрийн фото зургаар танилцуулах, хэлэлцэх, бодлогын саналуудыг дэмжүүлэх зэрэг боломжийг бүрдүүлж ажиллах.

Гурав. Төслийн талаарх мэдээлэл:

Төсөл хөтөлбөрийн үзүүлэлтүүд:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	ЗДТГ-ын шинэ барилга (Орон нутгийн өмчийн барилга)
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540.000.000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Барилгын их засвар, өргөтгөл 2025.07.01-2026.03.01

Дөрөв. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн:

Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөл (ЗДТГ-ын шинэ барилга)-ын төсөл арга хэмжээний төндөр, худалдан авах ажиллагаа нь зохих хууль журмын

дагуу зарлагдсан. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх санхүүгийн болон боловсон хүчний чадвартай, ижил төстэй ажлуудыг гүйцэтгэж байсан туршлагатай тул хяналт үнэлгээний ажлын хэсгийн гишүүд 100 хувь уг ажлыг гүйцэтгэх нөөц чадамжтай гэж үзсэн. Төслийн хэрэгжилтийн явцыг тендерийн бичиг баримтад тусгагдсан шалгуур үзүүлэлт, Засаг даргатай байгуулсан гэрээний үүргийн гүйцэтгэлд ХШҮ хийж үзэхэд хэрэгжилт дараах үр дүнтэй хийгдсэн байна.

Зураг төсөв, техникийн нөхцөл:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Зураг төсөв, ТЭЗҮ-д заасан тоо, хэмжээ, байршил	Бодит байдалд зураг төсөв, техникийн нөхцлийн дагуу хийгдсэн эсэх	Баримт, нотолгоо	Үр дүн /хувиар/
1	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилга.	Барилгын өргөтгөлийн гадна хөөсөн пасадны ажил дуусч, дээврийн ажил 30%-тай явагдаж байна.	Хавсаргалт зураг	30%

Хяналт-шинжилгээ хийх явцад илэрсэн зөрчил, дутагдал

Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн барилгын гадна дулаалга хөөсны ажил 20%-тай удааширалтай байна.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх, С.Рэнцэнбямба, С.Анхбаяр: Тухайн ажил гүйцэтгэгч ААН-ийг стандартын шаардлага хангасан материал ашиглаж, гэрээний хугацаанд, техникийн нөхцөлийн дагуу ажилаа шуурхай гүйцэтгэхийг шаардсан.

Дүгнэлт: Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн барилгын ажилд стандарт хангасан материал ашиглагдаж, цаашид шаардлага хангасан материалаар барилгын ажил үргэлжлүүлэхийг зөвлөсөн. /Тухай бүр хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хавсаргав/

ХШҮ-ний ажлын хэсгийн ахлагч:

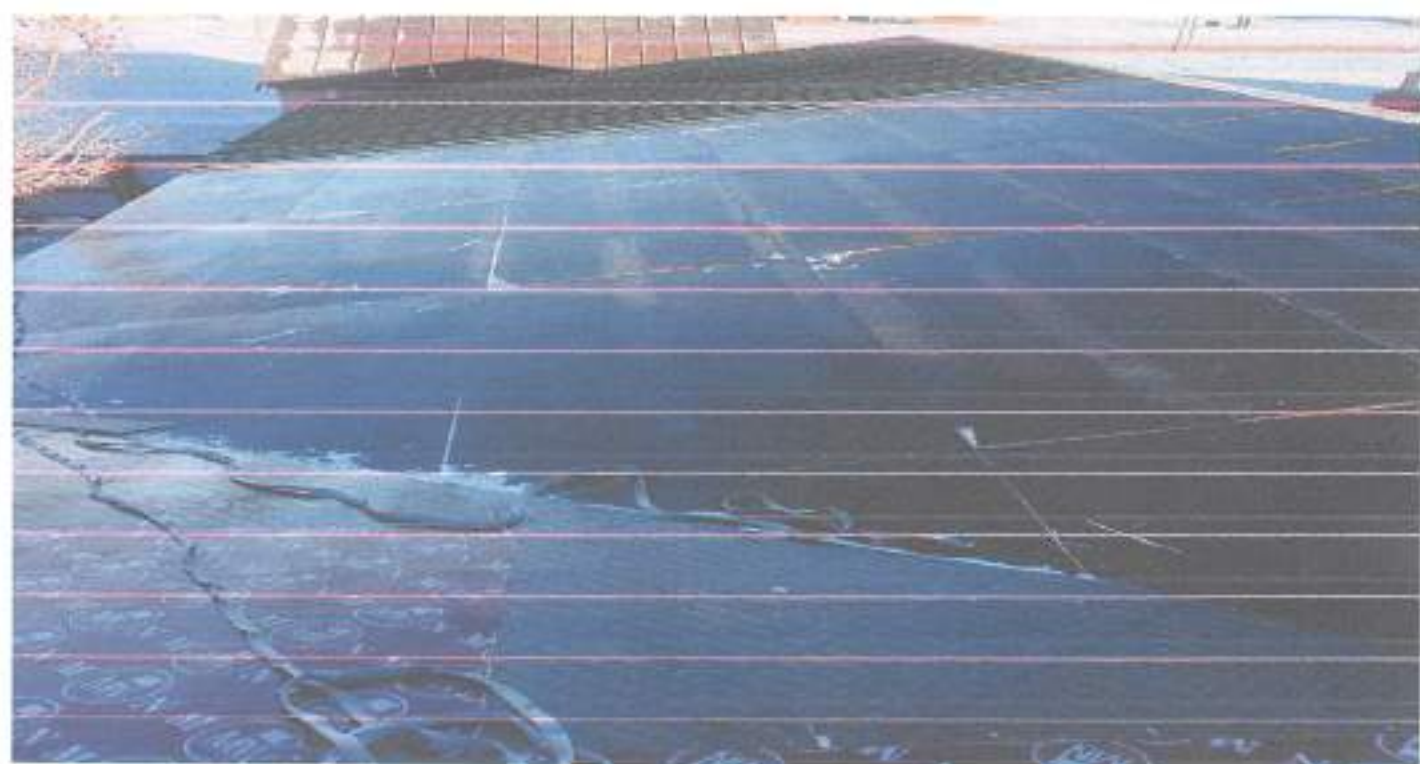
Орлогч дарга

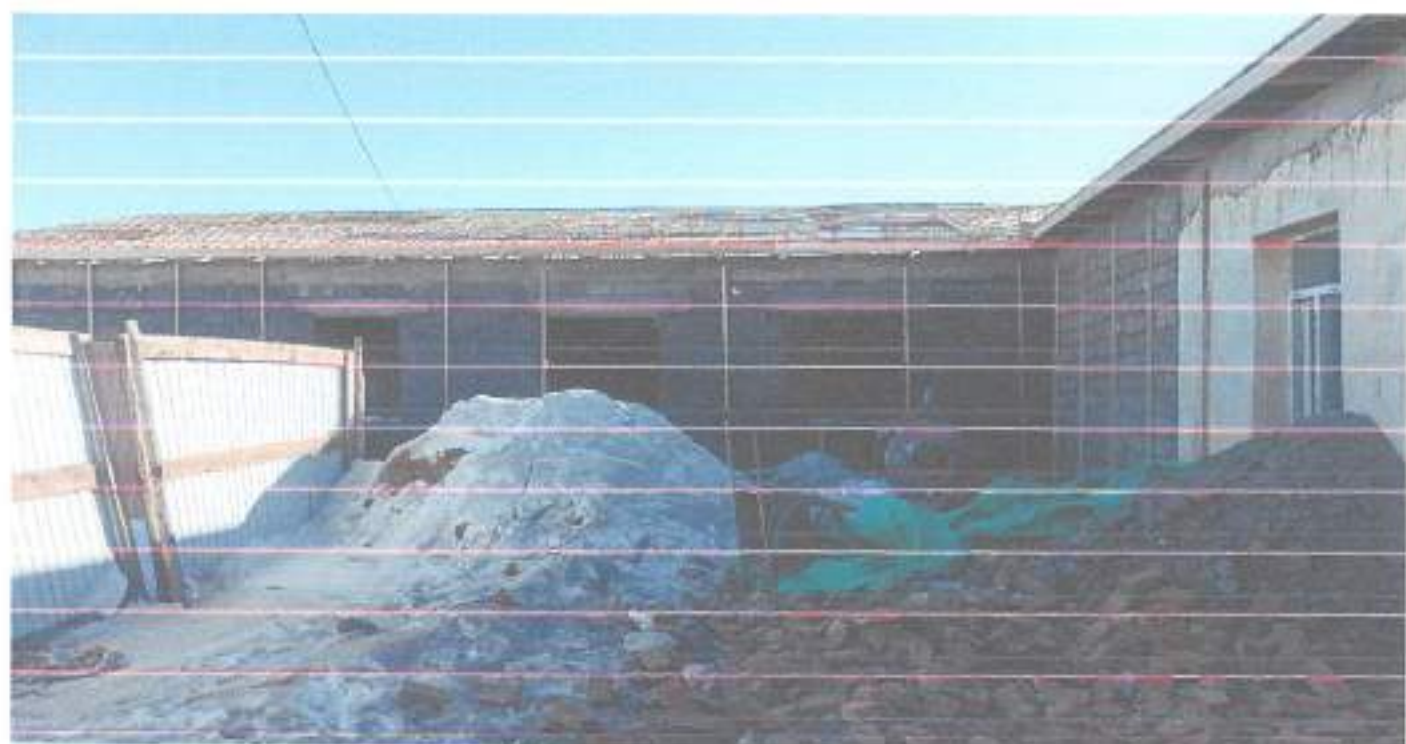
Гишүүд:

Д.Гансүх

С.Рэнцэнбямба

С.Анхбаяр

Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөл буюу сумын ЗДТГ-ын шинэ барилгын ажлын явцын талаарх аймгийн ГХБХБГ, сумын хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн хамтарсан хяналтын хурлын тэмдэглэл

2025 оны 12 дугаар сарын 04

Хөх бүрд

Хамтарсан хяналт шалгалтын хамтарсан хурал: 2025 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн 14.00 цагт сумын ИТХ-ын даргын өрөөнд боллоо. Хуралд Аймгийн ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл, барилгын асуудал хариуцсан ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр, сумын ИТХ-ын дарга Б.Эрдэнэбаатар, Засаг даргын орлогч Д.Гансүх, сан хариуцсан нягтлан бодогч С.Рэнцэнбямба, гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал Л.Гансүх нар биечлэн оролцолоо.

Хэлэлцэх асуудал: Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн барилгын ажлын явц, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Төслийн талаарх мэдээлэл:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөл буюу Сумын ЗДТГ-ын шинэ барилга
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1.540.000.000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөл-2025.07.01-2026.03.01

Хэлэлцсэн нь: Барилгын асуудал хариуцсан ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр: За гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал барилгын одоогийн явцын талаарх мэдээллийг тодорхой өгнө үү.

"Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал Л.Гансүх: Манай ажил зургийн компанийн зүгээс шалтгаалаад 9 сард эхэлсэн. Барилгын ажил одоогийн байдлаар өргөтгөл баригдсан, бүх барилгын гадна хөөсөн фасад, дээвэр зэрэг ажлууд бүрэн хийгдсэн, халаалтын паар, хаалга дотор засалын материалууд урд талаас сүүлийн үеийн загварын чанартай материал бүрэн захиалцан татан авхад бэлэн байгаа. Үүнд сангийн бүх материал, таазны гоелын хавтан, шалны фаркет, хаалга зэрэг шинэ загварын бараа, материалууд бүгдийг захиалцан байгаа. Харин сумын удирдлагуудтай ярилцаад дотор таазыг чимэглэлтэй дүүжин тааз хийхүү ямар байдлаар хийхэв гэдэгээ ярилцаал 2026 оны 02 сард хүлээлгэн өгөх төлөвлөгөөтэй ажиллаж байна.

Хяналт шалгалтын явцад илэрсэн зөрчил, дутагдалын талаар.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Танай энэ барилгын ажил өмнөх удирдлагуудын шийдвэрээс шалтгаалаад зураг олон дахин өөрчилөгдсөн, маш удааширалтай, зураггүй явагдаж байна. Захиалагч байгууллага зураг гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулж захиалсан биздээ. Түүнийгээ шуурхайлуулах хэрэгтэй. Өмнө нь ерөөсөө батлагдаагүй зураг төсөвт мөнгө төгрөг өгцөн юм байна лээ. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн ажлууд нь гэрээнд заагдсан хугацаанд хийгдэх ёстой ажлууд бүрэн хийгдээгүй, техникийн нөхцөлд тусгагдсан ажлууд дутуу хийгдсэн байна. Битгий тэгээд өөрсдийн дур зоргоороо, таамгаар яваад бай. Танай хоёрын гэрээ энэ тэр гээд юу байна. Бүх зүйл хэн хэндээ тодорхой гэрээтэй, хэдийд яаж дуусгахын, хэдийг гүйцэтгэгч компанид төлбөрийг хэзээ өгөхийн гэдэг нь ойлголцгүй байж болохгүй. Одоо бид нар энэ хийгдэж байгаа ажлуудыг зөвүү буруу юу гэдгийг бид ойр ойрхон хяналт тавьж, буруу зүйлийг чинь залруулах гээд яваад байна. Гэтэл шинээр батлагдсан зураг төсөвгүй учраас хяналт тавихад хүндрэлтэй, маш яаралтай магадлангаар орсон зураг, төсөвөө гаргуул ирүүлэх шаардлагатай байна.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх: Тухайн ажлын зураг, төсвийн гүйцэтгэгч компанитай удаа дараа, шаардаж ярилцсан. Одоохон л дуусгана, хүлээлгэж өгнө гээл байдаггүй, бүр сүүлдээ компанийг нь солиулая гэж хүртэл шаардсан одоо болтол гаргаж өгөөгүй л байна яацан газар сонгоцийн мэдэхгүй.

Д.Алтангэрэл: Танайх ийм, тийм барилга бариулана гээд зургийн компанитай гэрээ байгуулсан. Одоо тэр гэрээнийхээ дагуу зургаа гаргуулж авах тал дээр яаралтай анхаарч гаргуулах шаардлагатай байна. Танайх энэ барилгын зургийг 2-3 удаа өөрчилж гаргуулж байгаа, тэхээр нөгөө зураг хийж байгаа компанидаа ч бэрхшээлтэй байгаа.

Л.Батбаяр: Одоо энэ барилгын гадна хөөсөнцөрийн амуудыг хөөсөнцөрөөр битүүлж дулаалах хэрэгтэй. Дээврийн шувуу нурууны алхамууд их хол, бэхэлгээгүй байна. Үүнийг гадна, дотор талд нь хос бэхэлгээг бүс битонд хийж өгөө.

Д.Алтангэрэл: Тэгээд барилга гадна талаасаа нэг л загвар дизайнтай харагдах ёстой, гадна талаасаа ийм наашаа цаашаа байж болохгүй, хуучин барилгын дээврийг шинэчил, загварыг өөрчилөх хэрэгтэй, хуучин гадна загварыг өөрчилж шинэчил.

Б.Эрдэнэбаатар: Тэхээр би өчигдөр Засаг даргатай ирж үзэж хараад явсан, миний хувьд мэргэжлийн бус учраас сайн мэдэхгүй, харин мэргэжлийн байгууллага та бүхэн ирээд хяналт тавиад явж байгаад баярлаж байна. Бид өмнөх алдаагаа давтаж болохгүй, хамгийн гол ажил барилгын зураг одоо болтол яагаад гарч ирэхгүй байгаад манай энэ холбогдох нөхдүүд дор бүрнээ анхаарч яаралтай гаргуулах шаардлагатай байна.

Л.Батбаяр: Зохиогчийн хяналтын гэрээ байгуулсана уу. Төсвийн 0,5 хувиар хяналтын гэрээ байгуулж зохиогчоор хяналт тавиулах хэрэгтэй. Энэ 5 санжийн хөөсөнцөр яагаадч шаардлага хангахгүй, тиймээс нэмэлт экспи хөөсөөр дуулаалж өгөө, 24-ын ханануудын бэхэлгээг хүчитгэж хий. Дотор тусгаарлах хана гурван митрээс дээш бол бэхэлгээгүй бол газар хөдлөлтөд маш аюултай.

Л.Гансүх: Бид барилгын ажлын зураг, төсвийн гүйцэтгэгч байгууллагатай байнга ярьж шаардаж байгаа, ер нь бол хүлээлгэж өгөх шатандаа явж байгаа гэсэн.

Дүгнэлт: Захиалагч байгууллага зургийн компанитайгаа ярьж яаралтай барилгын зургийг магадлангаар оруулж гаргуулах, гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь цаашид батлагдсан зураг төслийн дагуу тухайн барилгын ажлыг үргэлжлүүлэх шаардлагатай байгааг анхааруулж, дээр яригдсан заавар зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлж ажиллахыг анхааруулав. /Тухай бүрт хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хэвсэргэв/

Хуралд оролцсон:

ГХБХБГ-ын дарга:

Д.Алтангэрэл

Барилгын асуудал хариуцсан
ахлах мэргэжилтэн

Л.Батбаяр

Сумын ИТХ-ын дарга

Б.Эрдэнэбаатар

Орлогч дарга

Д.Гансүх

Гишүүд:

С.Рэнцэнбямба

"Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал

Л.Гансүх

**Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй
ажлуудын явцын талаарх хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн
үнэлгээ, дүгнэлт**

2025 оны 12 дугаар сарын 23

Хөх бүрд

Нэг. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний зорилго:

Сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй ажлуудын явцад хяналт үнэлгээ хийх ажлын хэсэг 2025 оны 09 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/94 тоот захирамжаар байгуулагдаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Зорилт:

1. 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэж буй төсөл, арга хэмжээг цаг хугацаанд нь чанартай хийлгэх.
2. Төслийн хэрэгжилтэд иргэдийн хяналтыг нэмэгдүүлэх
3. ХШҮ-ний ажлын хэсгийн гишүүдийн хяналт, үнэлгээний дүгнэлт тайлан бэлтгэх

Хоёр. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх үндэслэл, арга зүй

Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" хуулийн холбогдох заалтууд, ОНХС-ийн журам, бусад холбогдох журмуудын заалтыг үндэслэлээ.

ХШҮ-ний ажлын хэсэг нь төслийн хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийхдээ гэрээгээр ажил гүйцэтгэгч ААН, байгууллагаас сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэл зэрэг баримтуудыг үндэслэн, төслийн хэрэгжилтийн явцтай газар дээр нь очиж бодит байдалтай танилцаж ажиглалт хийх, явцын тайлан болон бусад холбогдох бичиг баримттай танилцах, уулзалт ярилцлага зохион байгуулах зэрэг аргуудаар ХШҮ-ний ажлыг хийсэн.

ХШҮ-ний үр дүн, тайланг сумын Засаг даргад тухай бүрийн фото зургаар танилцуулах, хэлэлцэх, бодлогын саналуудыг дэмжүүлэх зэрэг боломжийг бүрдүүлж ажиллах.

Гурав. Төслийн талаарх мэдээлэл:

Төсөл хөтөлбөрийн үзүүлэлтүүд:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	ЗДТГ-ын шинэ барилга (Орон нутгийн өмчийн барилга)
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540,000.000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Барилгын их засвар, өргөтгөл 2025.07.01-2026.03.01

Дөрөв. Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний үр дүн:

Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөл (ЗДТГ-ын шинэ барилга)-ын төсөл арга хэмжээний төндөр, худалдан авах ажиллагаа нь зохих хууль журмын

дагуу зарлагдсан. Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь уг ажлыг гүйцэтгэх санхүүгийн болон боловсон хүчний чадвартай, ижил төстэй ажлуудыг гүйцэтгэж байсан туршлагатай тул хяналт үнэлгээний ажлын хэсгийн гишүүд 100 хувь уг ажлыг гүйцэтгэх нөөц чадамжтай гэж үзсэн. Төслийн хэрэгжилтийн явцыг тендерийн бичиг баримтад тусгагдсан шалгуур үзүүлэлт, Засаг даргатай байгуулсан гэрээний үүргийн гүйцэтгэлд ХШҮ хийж үзэхэд хэрэгжилт дараах үр дүнтэй хийгдсэн байна.

Зураг төсөв, техникийн нөхцөл:

№	Шалгуур үзүүлэлт	Зураг төсөв, ТЭЗҮ-д заасан тоо, хэмжээ, байршил	Бодит байдалд зураг төсөв, техникийн нөхцөлийн дагуу хийгдсэн эсэх	Баримт, нотолгоо	Үр дүн /хувиар/
1	Гэрээнд заасан хугацаанд техникийн тодорхойлолт, зураг төсвийн дагуу барилгын их засвар, өргөтгөлийн ажлыг хийж гүйцэтгэх.	Мэргэн 4-р багт байрлах нийт 648.9 мк талбай бүхий барилга.	Барилгын өргөтгөлийн гадна хөөсөн пасад 8 дээврийн ажил дуусч сантехникийн ажил 50%-тай явагдаж байна.	Хавсаргалт зураг	50%

Хяналт-шинжилгээ хийх явцад илэрсэн зөрчил, дутагдал

Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн Орон нутгийн өмчийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн барилгын гадна пасад, дээврийн ажил дуусч сантехникийн ажил 50%-тай үргэлжилж байна.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх, С.Рэнцэнбямба, С.Анхбаяр: Тухайн ажил гүйцэтгэгч ААН-ийг стандартын шаардлага хангасан материал ашиглаж, гэрээний хугацаанд, техникийн нөхцөлийн дагуу ажилаа шуурхай гүйцэтгэхийг шаардсан.

Дүгнэлт: Гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК нь барилгын сантехникийн ажилд стандарт хангасан материал ашиглаж, цаашид зураг, төсөв холбогдох стандарт норм дүрмийг баримтлан сантехникийн ажлыг үргэлжлүүлэхийг зөвлөсөн. /Тухай бүр хийгдсэн хяналт, үнэлгээний ажлуудыг фото зургаар баталгаажуулан хавсаргав/

ХШҮ-ний ажлын хэсгийн ахлагч:

Орлогч дарга

Гишүүд:

Д.Гансүх

С.Рэнцэнбямба

С.Анхбаяр

Баян-Овоо сумын 2025 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөл буюу сумын ЗДТГ-ын шинэ барилгын ажлын явцын талаарх аймгийн ГХБХБГ, сумын хяналт, үнэлгээний ажлын хэсгийн хамтарсан хяналтын хурлын тэмдэглэл

2026 оны 01 дүгээр сарын 21

Хөх бүрд

Хамтарсан хяналт шалгалтын хамтарсан хурал: 2026 оны 01 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 15.00 цагт сумын ЗДТГ-ын даргын өрөөнд боллоо. Хуралд Аймгийн ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл, барилгын асуудал хариуцсан ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр, сумын ЗДТГ-ын дарга М.Жавзансүрэн, Засаг даргын орлогч Д.Гансүх, сан хариуцсан нягтлан бодогч С.Рэнцэнбямба, гүйцэтгэгч "Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал Л.Гансүх нар биечлэн оролцолоо.

Хэлэлцэх асуудал: Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөлийн барилгын ажлын явц, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, сумын удирдлагууд болон захиалагч байгууллагад бодит мэдээлэл хүргэх.

Төслийн талаарх мэдээлэл:	
Төсөл хөтөлбөрийн нэр:	Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөл буюу Сумын ЗДТГ-ын шинэ барилга
Захиалагч байгууллага	Баян-Овоо сумын ЗДТГ
Хэрэгжүүлэгч байгууллага	"Буянт хөрс наран" ХХК
Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Орон нутгийн хөгжлийн сан
Санхүүжилтийн хэмжээ	1,540,000.000 төгрөг
Хэрэгжүүлэх хугацаа	Орон нутгийн барилгын их засвар, өргөтгөл-2025.07.01-2026.03.01

Хэлэлцсэн нь: ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Батлагдсан зураг тодорхойгүйгээс болоод хуучин барилга шинэ барилга хоёрын шалны түвшин хоёр өөр, сантехник нь аль хэсэгээрээ яаж явах нь тодорхойгүй ийм байдал үүссэн. Одоо хийж байгаа дүүжин тааз нь хүрээний цаагуур орчих гээд байшдээ, зураггүйгээс болоод аль аль талдаа асуудал үүсээд байна. Ийм учраас батлагдсан зураг төсөвтэй байж л ажилаа цааш нь явуулах хэрэгтэй. Эднийх ой энэ тэр гээд шавдуулаад байгаа бол 7 сард хийж болно. Гурван сарын эхээр халаалтаа авах нь дээр шүү. Доод хар шалны чинь түвшин яаж явахын бэ сан чинь учиргүй муруй явсан байна юмыг ингээд буруу хийгээд байвал танай дээр эргээд зардал мөнгө болно. Танай гадна талын довжооны хэсэг яагаад ч болохооргүй юм хийсэн байна яагаад тийм юм хийсэн юм. Тэрний стандарт хэмжээг Батбаяр тавиж өгөх ёсгүйшдээ тийм биздээ. Зурган дээр хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст зориулагдсан хоёр талдаа бариултай шат байх ёстой хурдан зурагтай болоо. Зурагтай болчуул дараагийн ажлуудаа хийхгүй бол

шаардлага хангахгүй ажил болоод байна. Батбаяраа одоо зургийн гүйцэтгэгч рүү залгаатахаа. Утасаа авахгүй байнаа.

Барилгын асуудал хариуцсан ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр: Танай энэ дотор талын хөөсийг хэн санал оруулсан юм бэ. Захиалагч тал зөвшөөрсөн юмуу.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх: Чийг их авах юм бол мөөгөнцөр үүсвэл яах вэ гэсэн. Энэ дээрээ манай сумаас компанитай нь яриж байгаад чийг тусгаарлагч хийлгэх саналтай байна.

"Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал Л.Гансүх: Дотор хөөс бол зургийн дагуу хийгдэж байгаа ажил.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Хэрэв дотор талын хөөс батлагдсан зурагт байхгүй гараад ирвэл энэ хөөсөө буцаагаад хуулж авах ажил болно. Тиймээс л батлагдсан зураг төсвийн дагуу ажилаа хийх нь зөвүү Батбаяраа.

Хариу Батбаяр: Зөвөө. Танайх энэ хөөс эднараа сольсон ажлуудаа зохиогчоос шаардаж зөвшөөрөл авах хэрэгтэй. Тэрнээс наана дээврийн таазны зангидсан доторлогооны рамны ажилаа зогосоо. Тэхгүй бол дахин хоёр ажил болох гээд байна. Одоо энэ дотор талын дулаалгын хөөсөө Онцгой байдлын газраас албан ёсоор дүгнэлт гаргуулж аваарай. Ер нь гадна дотор бүгд галын дүгнэлт гаргуулж, цахилгааны ажлуудыг зориулалтын хамгаалалтын бүрээстэй, буултын шугам байсан ч хамгаалалтай байх шаардлагатай шүү.

Сангийн тэр булангуудыг яг стандарт, зориулалтын дагуу хий. Тоолуур эд нарыг яг зориулалтын дагуу хий, халаалтын босоо шугамуудыг гагнуураар хийхгүй зориулалтын холбоосоор хийнэ шүү. Тээгээд улаан дэвтэрээ баталгаажуулж авчирж ирээ. Өмнөх хурлын биелэлтүүдыг заавар, зөвлөмжийн дагуу гаргаж ирүүлэх хэрэгтэй байна.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Цаашид ажилаа зургийн дагуу явуулахгүй бол дахин хөрөнгө мөнгө, цаг хугацаа шаардсан ажил болно шүү. Танай энэ ажил хэзээ дуусах гэрээтэй билээ.

Ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр: Гурван сард танай гадна талын довжооны ажил дуусахгүй шүү.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Ер нь дулаархаар ажилаа гүйцээх хэрэгтэй. Хугацаагаа сунгаж болно. Одоо батлагдаагүй зурган дээр захиалагч, гүйцэтгэгчийн хооронд ямар ч харьцаа үүсэхгүй шүү. Зураг чинь батлагдаж байж, захиалагч тал зургийн дагуу хийгдэж байгааг хяналт тавигдана. Зурганд дахиад өөрчлөлт орвол захиалагчийн талаас зохиогчтой зөвшилцөж өөрчлөлт оруулна, тэрнээс наана битгий дураараа тийм юмнууд хийгээрэй. Дахиад хэлий цахилгаан, агааржуулагч

гээд бүх ажлууд чинь холбогдох норм, стандарттай байгаа. Тэрний дагуу л хийх хэрэгтэй тэхгүй бол эргээд хөрөнгө мөнгө зарцуулах ажил гарна гэдгийг дахин дахин сануулаад байгаа шүү. Эхний удаа зурагаа яаралтай баталгаажуулж авах хэрэгтэй.

Мэргэжилтэн Л.Батбаяр: Дотор өрөөнийхөө мантажны зурагаа гаргуулсан юмуу.

ЗДТГ-ын дарга М.Жавзансүрэн: Зохиогч нь танайд баталуулсан зураг, төсөвөө яагаад гаргаж өгөхгүй байгаа юм бэ.

“Буянт хөрс наран” ХХК-ийн захирал Л.Гансүх: Манайхаас урьдчилгаа мөнгөө бол авсан байгаа. Одоо үлдэгдэл мөнгөө өгчөөд зурагаа аваа гэдэг асуудлыг ярьж байгаа.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Зургийг танайх захиалсан юмуу, ЗДТГ захиалсан юмуу.

ЗДТГ-ын дарга М.Жавзансүрэн: Манайх л 2023 онд анх 28.0 сая төгрөгийн гэрээ байгуулж захиалсан. Зохиогч Дэлгэрдалай тухайн үедээ мөнгөө нэхсээр байгаа бүрэн авсан юмаа. Сүүлийн зурагны асуудлыг сайн мэдэхгүй байна.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Өмнөх зураг чинь магадлангаар ороогүй зурганд танайх мөнгийг нь бүрэн өгчихсөн юм байна лээ.

ЗДТГ-ын дарга М.Жавзансүрэн: Би зурагаа гаргаж дууссаны дараа төлбөр тооцоо хийх шаардлага удаа дараа тавьсан боловч мөнгөө нэхсээр байгаад авсан.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Тэгээд батлагдаагүй зураг, төсөв дээр мөнгө төгрөгөө өгчихөөд зурагаа дахиад өөрчилсөн юм билээ.

ЗДТГ-ын дарга М.Жавзансүрэн: Хатан дарга нь нэг орж ирээд мөнгийг нь өг гэсээр байгаад өгүүлсэн. Орхонтуул дарга сүүлд нь зургийг нь ийм байх ёстой гээд зургийг нь өөрчилүүлсэн.

Ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр: Танайх дотор талын хоёр өрөөн дээр анхаарч архивын өрөөг зориулалтын дагуу агааржуулалт тусдаа хийх, шал нь өөр, цонхгүй байхгүй хийгдэнэ шүү.

Ажлын хэсгийн ахлагч Д.Гансүх: Одоо харин гурван харанхуй өрөө гарч ирээд байна. Тэр нэг өрөө нь цонхтой байсан өрөөг цонхгүй болгож, архивын хоёр өрөө болгох хэрэгтэй байгаа.

ГХБХБГ-ын дарга Д.Алтангэрэл: Батлагдсан зурагтай болсоны дараа зохиогчтой захиалагчийн талаас санал оруулж зураг өөрчил болно. Тэхээр одоо хуралдаж байгаа дээр танайх захиалагч тал учраас зурагаа баталгаажуулж яаралтай ав, зурган дээр захиалагчин зүгээс манайх хоёр архивын өрөөтэй байх, хэдэн нойлтой байх, хаана юу байх нь зохиогч, захиалагч хоёрын асуудал.

Зохиогчоо ол. Танайх одоо мөнгө төгрөгөө өгөх эсэх нь танай асуудал. Өмнөх зурган дээрээ мөнгө төгрөгөө өгцөн юм чинь одоо зохиогчтойгоо ярилцаад зурагаа яаралтай баталгаажуулаад бэлэн болгоод аваатахаа. Зурагтай байж байж энэ нь зөв буруу гэдгийг хаана хаанаа ойлгомжтой болгох хэрэгтэй. Ядаж улаан дэвтэрээ хөтөлсөн байх хэрэгтэй. Архивын нягтаруулсан шүүгээ гэхэд л тусгай зориулалтын зам энэ тэртэй байдаг.

ЗДТГ-ын дарга М.Жавзансүрэн: Өчигдөр зохиогтойгоо уулзаад юу гэсэн юм бэ Гансүх даргаа.

"Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал Л.Гансүх: Одоогийн байдлаар 10.0 сая төгрөг өгчихөө. Тэгээд цахилааны мантаж, агааржуулалт хоёрын зураг бэлэн болсон хоёр хоногоос зургийг чинь өгөө гэсэн.

Ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр: Цахилааны мантаж болон агааржуулалтын хоолой явуулахдаа бүс битонд ямар нэг мульдок битгий хэрэглээрэй. Батбөхийн чанарт нөлөөлнө шүү. Танайх аудитын хурлаар орохдоо хэднээр хүлээлгэж өгнө гэлээ.

"Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал Л.Гансүх: Манайх 2025 оны 12 дугаар сард магадлангаар гарж ирээд 2026 оны 02 дугаар сард хүлээлгэж өгөхөөр байгаа.

Ахлах мэргэжилтэн Л.Батбаяр: Тэр хугацаанд нь хурдан шуурхай гаргуулахгүй бол эргээд өөрсдөө асуудалд орох бий. Одоо тэгээд аудитын асуудлыг шийдэхгүй бол танайх шүүхрүү шилжих юм байна лээ шүү.

"Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал Л.Гансүх: Одоо манайх эхний ээлжинд 300.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээ авч байж ажил цаашаа явах гээд байна. Тэхгүй бол манай ажиллагсад сүүлийн саруудад цалингүй байгаа учраас ажил зогсох гээд хэцүү байдалтай байна.

ЗДТГ-ын дарга М.Жавзансүрэн: Санхүүжилтын ажлыг Засаг даргатай л ярилцах асуудал шүү.

Хуралд оролцсон:

ГХБХБГ-ын дарга:

Барилгын асуудал хариуцсан
ахлах мэргэжилтэн

ЗДТГ-ын дарга

Орлогч дарга

Гишүүд:

"Буянт хөрс наран" ХХК-ийн захирал

Д.Алтангэрэл

Л.Батбаяр

М.Жавзансүрэн

Д.Гансүх

С.Рэнцэнбямба

Л.Гансүх

